

Program wewnętrzny „Zdrowe odżywianie przedszkolaka”

Autorki programu: mgr Karolina Wittke, mgr Monika Cybulska

Program skierowany jest do dzieci w wieku 3-6 lat z Przedszkola w Nowej Wsi Lęborskiej oraz nauczycieli poszczególnych grup. Program jest zgodny z założeniami Podstawy Programowej.

Obszary edukacyjne z podstawy programowej:

Obszar 2 – Wykonywanie czynności samoobsługowych – kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych, kulturalnych; dziecko pomaga w nakrywaniu do stołu i sprzątaniu po posiłku; umie w spokoju zjeść posiłek przy stole (pamięta o cichym odstawianiu krzesełek, wie, że nie należy głośno rozmawiać, nie opiera się łokciami i nie odwraca się); posługuje się w trakcie jedzenia łyżką i widelcem.

Obszar 5 – Wychowanie zdrowotne i kształtowanie sprawności fizycznej dzieci. Dbłość o zdrowie – dziecko orientuje się w zasadach zdrowego żywienia rozpoznaje produkty wykorzystywane do przygotowania określonych potraw, np. owoce w deserze.

Wstęp

Właściwe żywienie ma ogromny wpływ na długość i jakość naszego życia. Nie od dziś wiadomo, że wszystko, co podajemy dzieciom do zjedzenia, przyczynia się do kształtowania ich przyszłych kulinarnych upodobań i nawyków. Najważniejszym dla programowania naszego zdrowia i życia jest okres wczesnego dzieciństwa. Brak wiedzy na temat zdrowego żywienia zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych niesie ze sobą poważne konsekwencje. Jedną z nich jest otyłość, która stała się groźną chorobą dzisiejszych czasów.

Właściwe postawy w zakresie odżywiania dzieci w wieku przedszkolnym są czynnikiem warunkującym jego optymalny rozwój fizyczny, umysłowy i społeczny. Trzeba wspólnego wysiłku nauczycieli i rodziców, aby proces zdrowego odżywiania przebiegał pomyślnie. Przedszkole zatem musi wspierać rodziców, wskazywać im właściwą drogę, aby osiągnąć wspólnie nawyk zdrowego odżywiania się u dzieci.

Jedzenie często bywa dla dzieci nudne. Trzeba je więc urozmaicać. Przygotowujmy dla naszych najmłodszych jedzenie kolorowe, przyozdobione śmiesznymi wzorkami, a z pewnością zaintrygują nasze pociechy i nakłonią do zjedzenia nawet tych warzyw, które do tej pory dziecko negowało. Dobrym pomysłem jest zaproszenie dziecka do kuchni, by samo mogło niektóre czynności wykonać i stworzyć swoje własne dania. Takie dania na pewno dziecko zje ze smakiem.

OPIS

Celem niniejszego programu jest ukazywanie dzieciom wartości zdrowia, jako potencjału, którym dysponują, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje samopoczucie i zdrowie, wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności, kształtowanie odpowiednich postaw i nawyków żywieniowych.

W trakcie organizowanych zajęć pt. „Zdrowe odżywianie przedszkolaka” dzieci zapoznają się z zasadami właściwego odżywiania. Właściwa realizacja programu powinna w przyszłości umożliwić wytworzenie się określonych kompetencji u dzieci, ułatwiając im funkcjonowanie w życiu, dbałość o zdrowie i jego rozwój oraz uczestnictwo w różnorodnych formach aktywności ruchowej. Zagadnienia związane z prawidłowym żywieniem omawiane są w przedszkolu nie tylko podczas głównych zajęć, ale także w naturalnych sytuacjach, takich jak jedzenie i samodzielne przygotowywanie posiłków.

Program obejmuje cykl zajęć (10), które będą odbywały się raz w miesiącu, podczas których dzieci będą brały czynny udział w przygotowywaniu zdrowych potraw. Podczas zajęć dzieci nauczą się jak komponować zdrowe i smaczne posiłki, poznają piramidę żywienia, poznają dokładnie owoce i warzywa (ich smaki, wartości) oraz wszelkie składniki odżywcze takich produktów jak mleko, zboża, zioła, a także ryby. Dzieci dowiedzą się, że nie wolno próbować i spożywać produktów niewiadomego pochodzenia.

Ważne jest także uświadomienie rodziców w zakresie zdrowego odżywiania, poprzez przekazanie im odpowiedniej wiedzy w kontaktach indywidualnych, przekazywanie im ulotek informacyjnych o prawidłowym odżywianiu, zamieszczanie informacji w gazetce informacyjnej oraz umożliwienie obserwacji zajęć podczas, których będą mogli zobaczyć jak „gotują” ich pociechy.

CELE OGÓLNE:

1. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i rodziców. Pogłębianie wiedzy na temat nawyków żywieniowych.
2. Kształtowanie samodzielności u dzieci w wieku przedszkolnym.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Praktyczne wykorzystanie i rozszerzenie zdobytej wiedzy z zakresu zdrowego odżywiania się.
2. Poznanie zdrowych produktów spożywczych z najbliższej okolicy i potrzebie ich spożywania oraz propagowanie i wdrażanie idei zdrowego żywienia w życiu codziennym.
3. Zapoznanie dzieci z piramidą zdrowego żywienia.
4. Nabywanie umiejętności samodzielnego przygotowywania posiłków zgodnie z zasadami zdrowego odżywiania, higieny i bezpieczeństwa.
5. Pedagogizacja rodziców tj. warsztaty, spotkania ze specjalistami.

DZIECI NAUCZĄ SIĘ:

- Rozróżniać produkty zdrowe od niezdrowych,
- Uprawiać warzywa, prowadzić obserwację roślin,
- Zasad kulturalnego zachowania się przy stole,
- Przyswoją prawidłowe nawyki żywieniowe,
- Komponować zdrowe i smaczne posiłki,
- Jak wygląda piramida żywieniowa (w jaki sposób jest zbudowana),
- Dowiedzą się, że nie wolno próbować i spożywać produktów niewiadomego pochodzenia.

METODY I FORMY PRACY:

METODY:

1.Czynne:

- samodzielnych doświadczeń,
- pobudzanie aktywności dzieci,
- zadań stawianych do wykonania,
- ćwiczeń utrwalających.

2.Percepcyjne:

- obserwacja i pokaz,
- osobisty przykład nauczyciela jako wzór postępowania.

3.Słowne:

- rozwijające procesy poznawcze i poszerzające wiadomości dziecka (objaśnienia, instrukcje).

6. Metody twórczego rozwiązywania problemów:

- pozwalające dzieciom łączyć wiedzę z doświadczeniem, prowadzić dyskusje, wyrażać i uzasadniać własne poglądy.

FORMY:

1. Nawiązanie współpracy z rodzicami i opiekunami dzieci, poprzez spotkania ze specjalistami prowadzone w formie pogadanek i prelekcji.
2. Prowadzenie zajęć w formie zabawy.
3. Raz w miesiącu dzieci same przygotowują kanapki według gustów smakowych (tz. szwedzki stół).
4. Opracowanie przedszkolnej książki kucharskiej z ulubionymi potrawami dzieci (np. w formie konkursu).
5. Spotkanie rodziców z dietetykiem na temat „Odżywianie dzieci w wieku przedszkolnym”,
6. Zakładanie zielonych ogródków w salach (szczypior, pietruszka, rzeżucha i inne) i wykorzystywanie ich do tworzenia kanapek.
7. Zorganizowanie quizu dla dzieci ze starszych grup pod hasłem „Czy wiesz co jesz?”
8. Publikowanie informacji o prowadzonych działaniach w ramach programu na tablicy informacyjnej dla rodziców, na stronie internetowej placówki oraz umieszczanie fotografii w kronice przedszkolnej.

Treści programowe realizowane w ramach zajęć.

1. ZDROWE ODŻYWIANIE:

- poznawanie zasad zdrowej diety,
- owoce i warzywa – jako źródło witamin,
- przygotowanie zdrowego i kolorowego posiłku przez dzieci,
- podróże kulinarne po różnych zakątkach świata,
- rola produktów: zbożowych, pochodzenia roślinnego i zwierzęcego w diecie,
- przetwory mleczne i ich znaczenie,
- kodeks zdrowego żywienia,
- piramida żywieniowa.

2. ZAJĘCIA KULINARNE PROWADZONE RAZ W MIESIĄCU:

Wrzesień – Warzywna uczta

Październik – Domowy kompot,

Listopad – Owocowe zwierzątka,

Grudzień – Świąteczne pierniki lub ciasteczka,
Styczeń – Najzdrowsze ciasto w przedszkolu,
Luty – Zdrowe przekąski,
Marzec – Wesole jajeczka,
Kwiecień – Zdrowe, kolorowe kanapki,
Maj – Soki owocowe,
Czerwiec – Owocowy deser.

3. ZACHĘCANIE DZIECI DO PICIA WODY MINERALNEJ:

- pogadanka na temat „Zdrowa woda siły doda”,
- podnoszenie poziomu wiedzy dzieci na temat właściwości wody oraz jej wpływu na życie i zdrowie człowieka,
- organizowanie zajęć o tematyce związanej ze znaczeniem wody dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka,
- umożliwienie dzieciom dostępu do picia wody mineralnej w każdej sali przedszkolnej,

4. REALIZACJA HASEŁ ZAWARTYCH W PROGRAMIE MOŻE OBEJMOWAĆ RÓŻNE FORMY:

- własny warsztat pracy nauczyciela,
- zabawy tematyczne,
- obserwacja i pokaz,
- działanie dzieci,
- przekaz słowny, literatura dziecięca,
- aktywność własna dzieci,
- zabawy ruchowe i taneczne,
- układanie historyjek obrazkowych,
- organizowanie kącików tematycznych,
- zabawa w skojarzenia,
- oglądanie filmów edukacyjnych,
- „burza mózgów”,
- ćwiczenia praktyczne,
- współpraca ze służbami medycznymi i bezpieczeństwa.

FORMY PREZENTOWANIA OSIĄGNIĘĆ.

1. Wystawy fotograficzne.
2. Informacje o programie i osiągnięciach dzieci na Messengerze lub w innej formie.
3. Wystawy prac plastycznych.
4. Prowadzenie książki kucharskiej.
5. Umieszczanie artykułów o tematyce zdrowotnej na gazetce przedszkolnej.
6. Informacje o konkursach o tematyce dotyczącej profilaktyki zdrowotnej.
7. Informacje o programie na stronie internetowej placówki.
8. Organizowanie quizów tematycznych.
9. Umieszczanie fotografii oraz krótkich opisów w kronice przedszkolnej.

EWALUACJA PROGRAMU. Program realizowany jest przez cały rok szkolny w różnych sytuacjach edukacyjnych. Ewaluacją programu będą:

- obserwacja bieżąca zachowań dzieci,
- rozmowy kierowane na określony temat,
- konkursy, quizy wiedzy na temat zdrowia,
- wytwory dziecięce,
- dokumentacja fotograficzna,
- metoda wizualna – walizka i kosz.

Zalecenia dla rodziców (w formie ulotki, gazetki):

- Zmieniamy pieczywo na ciemne,
- Ograniczamy cukier,
- Ograniczamy sól,
- Zmieniamy kostki rosółowe, vegey, wzmacniacze smaku na zioła tj. bazylia, oregano, kminek, pieprz, czosnek, majeranek,
- Wprowadzamy regularność posiłków,
- Ograniczamy fast-foody i słodczyce,
- Wprowadzamy częste picie wody.
- Zwiększamy spożycie warzyw i owoców.

LITERATURA:

1. Bartkowiak Zbigniew: Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania cz. II, Warszawa 1980.
2. Jaworski Ryszard .: Poradnik wychowania zdrowotnego cz. II, Odżywianie Płock 1995.
3. Żuchelkowska Krystyna, Wojciechowska Katarzyna.: Promocja zdrowia w edukacji dzieci przedszkolnych, Bydgoszcz 2000.
4. Krystyna Dudkiewicz, Krystyna Kamińska: Edukacja zdrowotna, Warszawa 2001.
5. P.Simon: Świat w obrazkach – ludzkie ciało, Ożarów Mazowiecki 2010 6.Elizabeth Fenwick: Matka i dziecko – poradnik dla rodziców, Warszawa 2004.
7. Czasopismo „Bliżej przedszkola”, Żywnienie dzieci w przedszkolu, Nr 5/2012, Nr 12/2012
8. Czasopismo „Wychowanie w przedszkolu”, W kuchni przedszkolaka, nr 9/2012.
9. Czasopismo „Wychowanie w przedszkolu”, Żywnienie a odporność przedszkolaków, nr 1/2010.
10. Czasopismo „Wychowanie w przedszkolu”, Jak kształtować pozytywne nawyki żywieniowe ?, nr 8/2010.
11. *Biomedyczne podstawy kształcenia i wychowania* / Barbara Woynarowska i in. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2010,
12. *Żywnienie człowieka. T. 1, Podstawy nauki o żywieniu* / pod red. Jana Gawęckiego i Lecha Hryniewieckiego. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2008